

In dit hoofdstuk wordt een waardering gegeven van de ruimtelijke situatie en onderhoudssituatie van Scharnegoutum. Er wordt aangegeven wat de meest kenmerkende eigenschappen zijn die voor bescherming of herstel in aanmerking komen. Hoewel dit vanuit een historische invalshoek gebeurt, is het niet per definitie zo dat de oudste bekende situatie (in dit geval de minuutkaart uit 1832) het enige gewaardeerde is. Het gaat om een groeiproces, waarbij van belang is dat het ene ontwikkelingsstadium aansluit op het andere en daarmee een geheel gaat vormen. Zo werd in het voorgaande al opgemerkt dat de streekbebouwing langs de Trekvaart, hoewel na 1850 ontstaan, een tweede hoofdelement is in de dorpsstructuur.

Bij de waardering van de ruimtelijke situatie wordt ingegaan op:

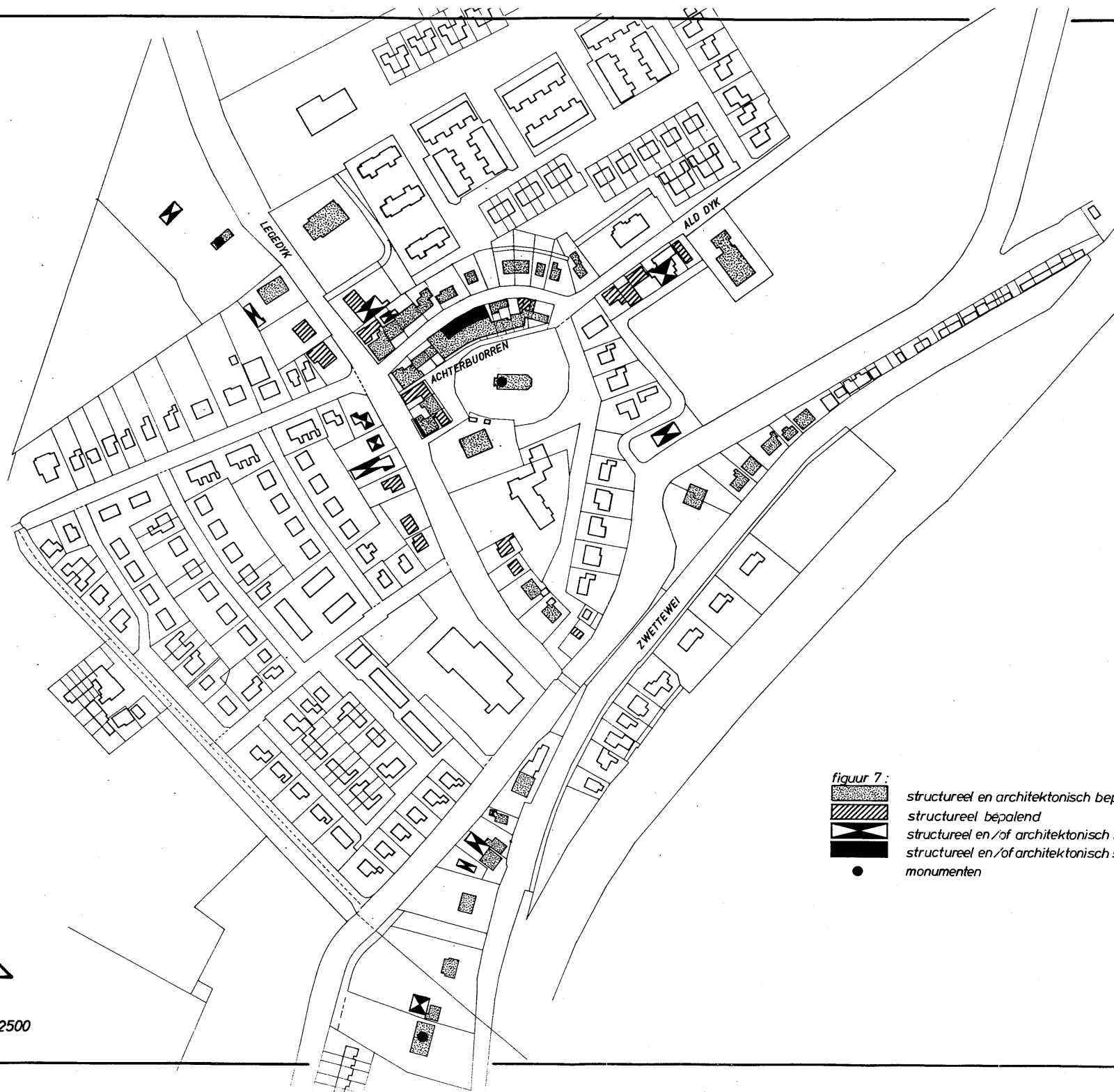
- de bebouwing;
- en op niet-bebouwing.

7.1.

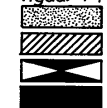
De bebouwing

In figuur 7 is aangegeven welke bebouwing bepalend is voor Scharnegoutum. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen:

- structureel bepalend; dat wil zeggen qua ligging en schaal
- architectonisch bepalend; dat wil zeggen qua detaillering en materiaalgebruik.

figuur 7:

- structureel en architectonisch bepalend
- structureel bepalend
- structureel en/of architectonisch indifferent
- structureel en/of architectonisch storend
- monumenten

schaal 1:2500

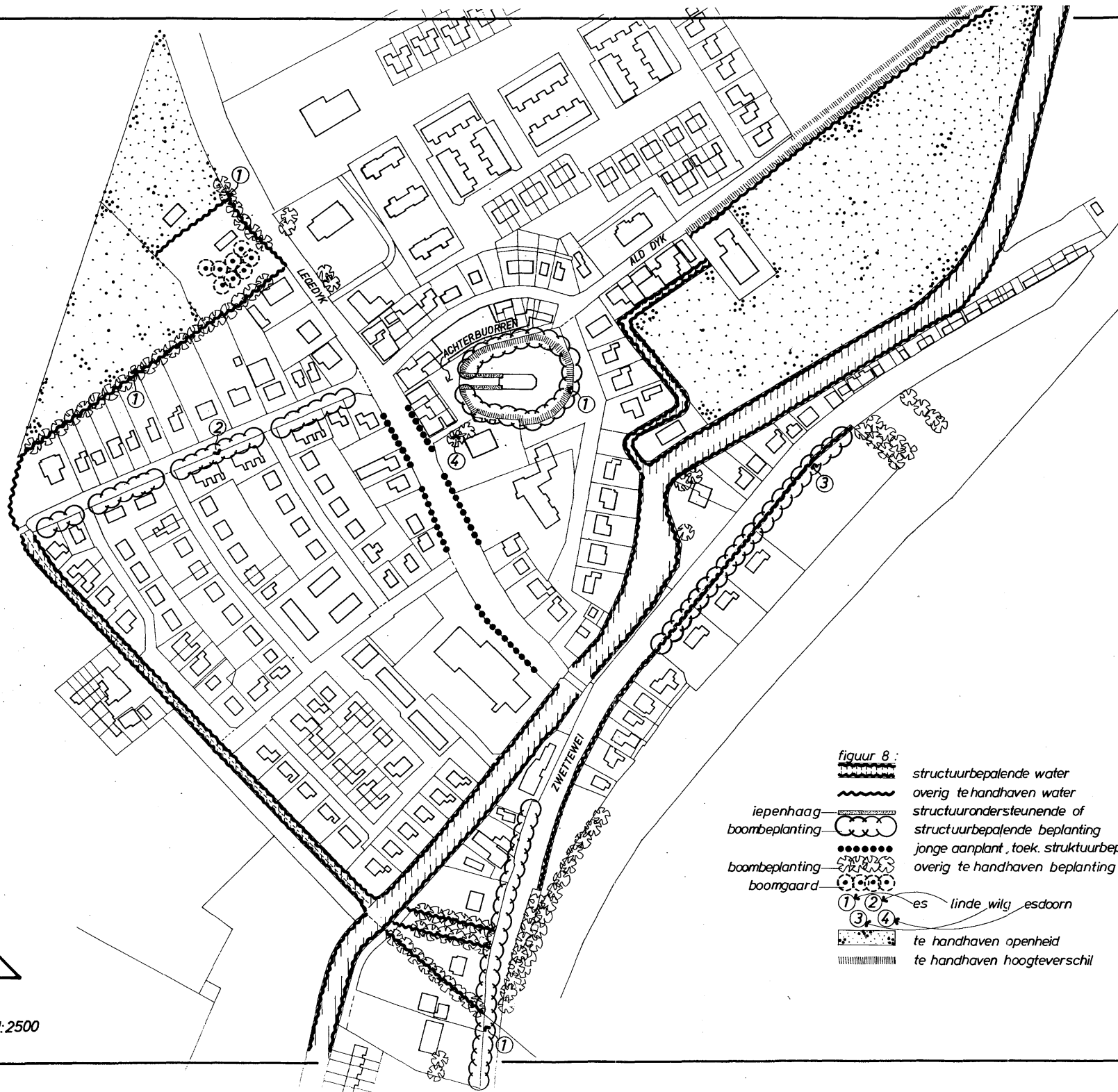
7.2. Niet-bebouwingselementen (figuur 8)

Naast het beloop van de wegen zijn van de niet-bebouwingselementen het water, de terp, de beplanting en de open ruimte van belang.

Bij beplanting is onderscheid gemaakt tussen structuurbepalende of -ondersteunende beplanting en overig te handhaven beplanting.

Structuurbepalend of -ondersteunend zijn die beplantingen die van enige omvang zijn en samengaan met andere structuurbepalende elementen zoals het historische beloop van de wegen of de terp. De jonge aanplant van linden langs de Legedyk kan in de toekomst structuurbepalend zijn maar speelt in z'n huidige omvang nog een geringe rol.

Naast het stimuleren van het onderhoud van met name de structureel en architectonisch bepalende panden kan de gemeente het historische dorpsbeeld versterken door de inrichting van de straat (straatprofiel, bestrating, straatmeubilair) en de toepassing van beplanting. Vooral waar in de beschrijving knelpunten zijn gesignaleerd (het profiel van Legedyk en Zwettewei en de overgang tussen deze twee straten) zouden de laatstgenoemde middelen een belangrijke rol kunnen spelen.

figuur 8 :

- structuurbepalende water
- overig te handhaven water
- structuurondersteunende of
- structuurbepalende beplanting
- jonge aanplant, toek. structuurbepalend
- overig te handhaven beplanting
- boombeplanting
- boomgaard
- 1 es
- 2 linde
- 3 wilg
- 4 esdoorn
- te handhaven openheid
- te handhaven hoogteverschil

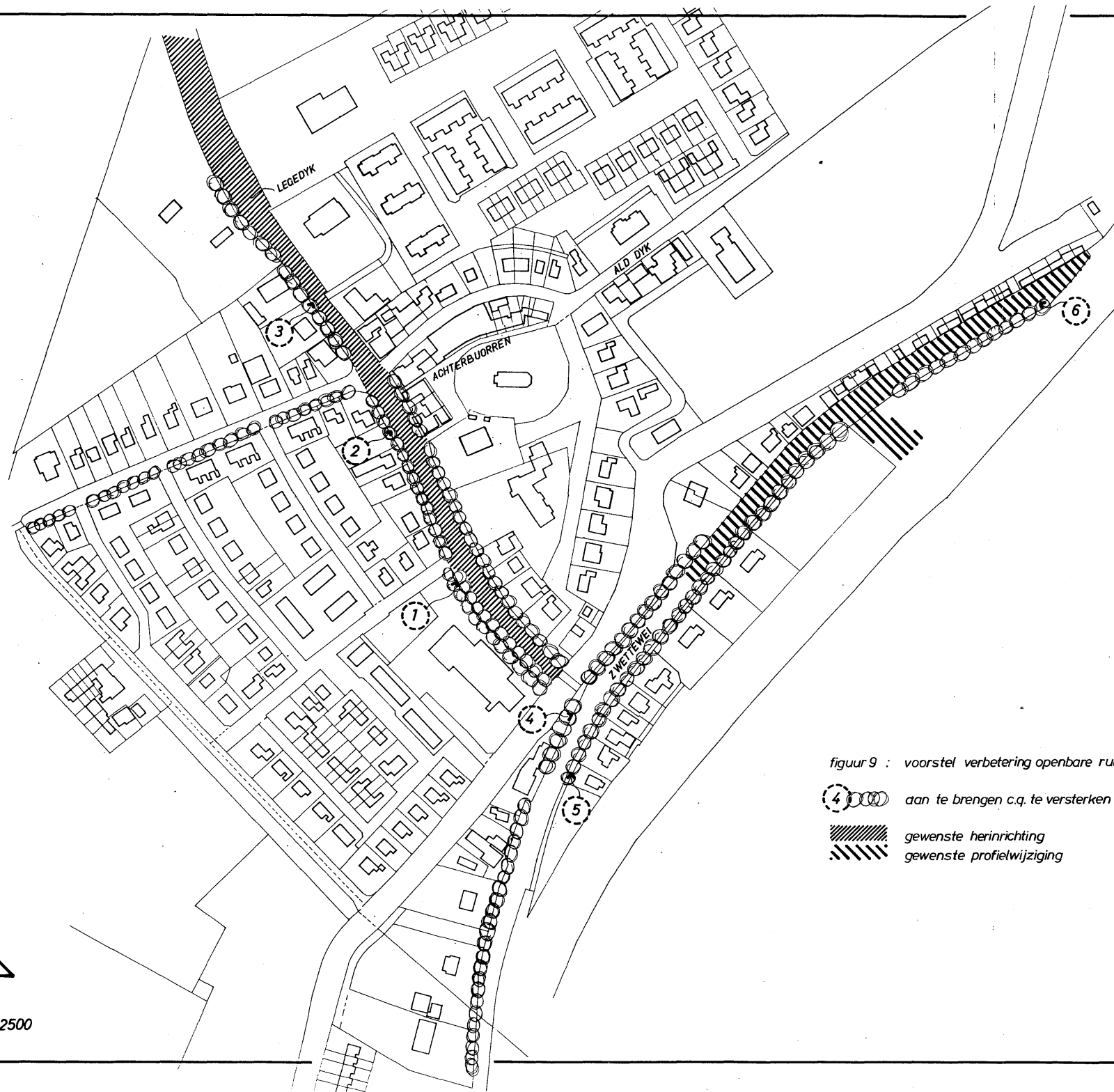
schaal 1:2500

Een voorstel voor verbetering van de beplantingsstructuur is in hoofdlijnen aangegeven op figuur 9. Het profiel van de Legedyk zou versmald moeten worden. De breedte van de autoweg zou verkleind kunnen worden van 8 tot 6 meter.

Dit zou ten goede kunnen komen van de strook waarin linden zijn geplant (figuur 9 nr. 1 en 2). De lindenbeplanting zou zo min mogelijk doorbroken moeten worden, ook niet ten behoeve van de parallelweg (nr 2). Het verkeer kan ook op de kruispunten op deze wegen komen. Voor het bedrijfsgebouw van Leystra zou de laanbeplanting verdubbeld kunnen worden om de entree bij de brug te markeren en dit grootschalige gebouw minder dominant te laten zijn. De huidige beplanting staat hier teruggeschoven ten opzichte van de brug. Het één en ander zal meer eenheid geven aan de laanbeplanting van de Legedyk. Na de kruising met de Ald Dyk wordt voorgesteld eenzijdig es te planten in aansluiting op het bestaande stuk voor Legedyk nr. 10 (nr. 3).

Ook bij de Zwettewei wordt een versteviging van de beplanting voorgesteld vanaf de oude herberg (nr. 4 en 5) zou tweezijdig wilgen kunnen worden geplant ter wille van de eenheid met het bestaande stuk beplanting voor Zwettewei 3 t/m 7. Ook zou gekozen kunnen worden voor geleidelijke vervanging door es, dit in aansluiting op de beplanting voor Zwettewei 54 t/m 66. Uit oogpunt van het karakter van de boomsoort ten opzichte van de sfeer van de straat heeft dit de voorkeur.

figuur 9 : voorstel verbetering openbare ruimten

④ ⑤ ⑥ ⑦ aan te brengen c.q. te versterken beplanting

//// gewenste herinrichting

\\\\\\\\ gewenste profielwijziging

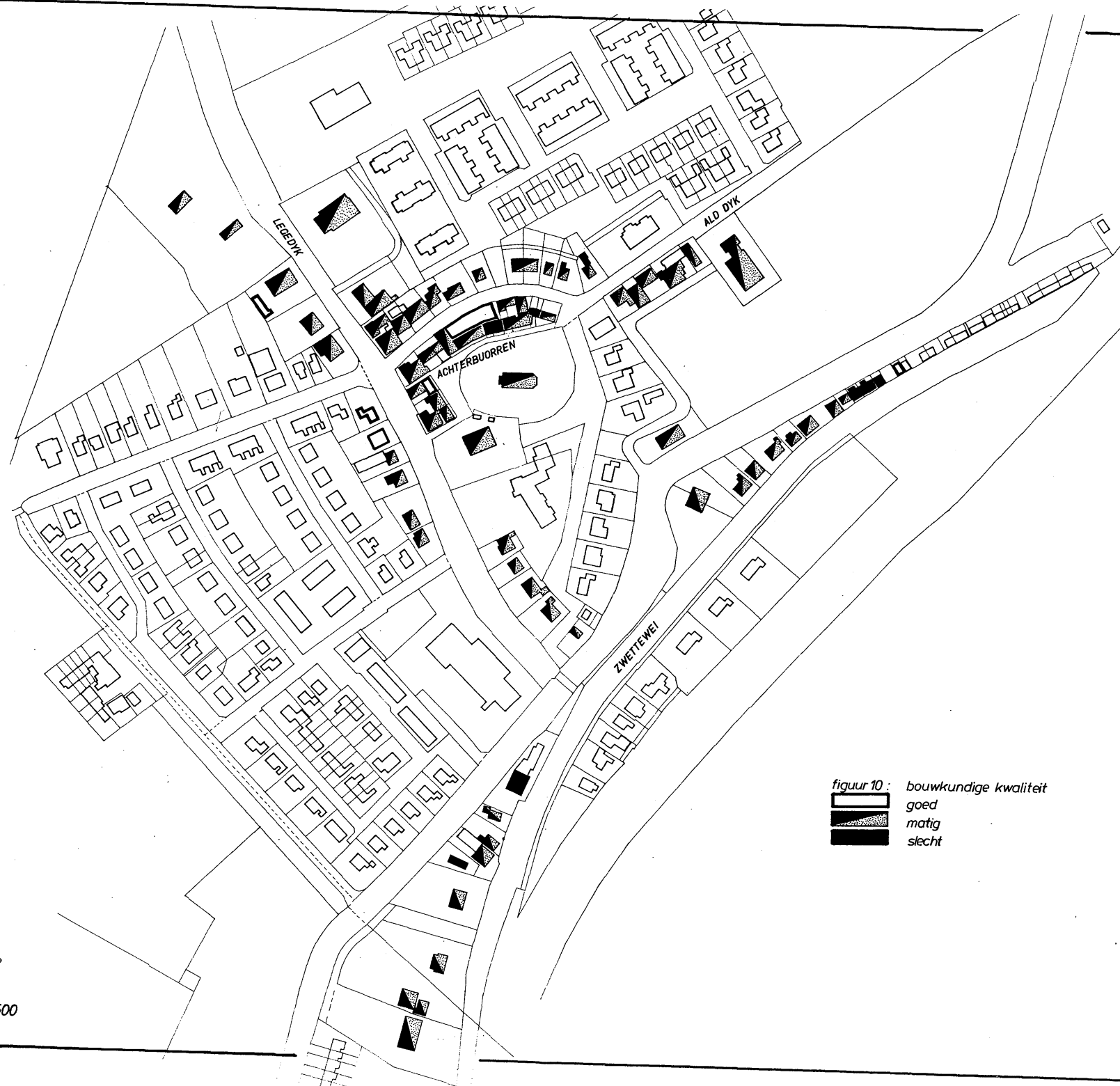
schaal 1:2500

De beplanting zou doorgezet kunnen worden in het meest noordelijke deel van de Zwettewei. De eenheid met de rest van de Zwettewei zou daardoor versterkt kunnen worden. Door de brede aansluiting van de Zwettewei met de nieuwe verkeersweg is deze oude relatie enigszins verbroken. Terwijl de beplanting hier wordt doorgezet ter ondersteuning van de historisch-ruimtelijke samenhang zal in de bestrating duidelijk gemaakt moeten worden dat de doorgaande route afbuigt en het noordelijk deel van de Zwettewei een doodlopende woonstraat is. Het wegprofiel kan in dit noordelijke deel versmald worden waarbij de vrijkomende grond bij de kleine woningen getrokken zou kunnen worden.

Tot slot zou middels beplanting een passende afsluiting van de Zwettewei gezocht kunnen worden (nr. 6).

7.3. Onderhoudssituatie

Figuur 10 geeft de bouwkundige kwaliteit van de bebouwing weer. De beeldbepalende panden blijken voor het overgrote deel een redelijke staat van onderhoud te hebben. Enkele panden hebben een slechte bouwkundige kwaliteit. Dit zijn met name twee panden aan de Achterbuorren en twee aan de Zwettewei.

figuur 10 : bouwkundige kwaliteit

	goed
	matig
	slecht

schaal 1:2500